

DBL ARCHITECTEN
t.a.v. dhr. J. Nap
Meulunterseweg 34
6741 HN Lunteren

Datum 7 september 2016
Kenmerk BE/2016/257/r
Uw kenmerk Email d.d. 22 augustus 2016
Auteur(s) T.J.P. den Otter
Projectleider C.J. Blom

BLOM ECOLOGIE
ADVIES & ONDERZOEK

Kerkstraat 4
4181 AB Waardenburg

t 06-44179899

e info@blomecologie.nl

i www.blomecologie.nl

RegioBank 85.01.07.326

BTW NL1182.37.020.B01

KvK 55488609

Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan de Westenengseweg 9a te Harskamp

De bewoners aan de Westenengseweg 9a te Harskamp zijn voornemens twee voormalige varkensschuren, een totaal van 1204m², te slopen. De sloopmeters worden verkocht, er wordt geen nieuwe bebouwing gerealiseerd. In de huidige situatie heeft het perceel een agrarische bestemming, deze dient omgezet te worden naar de bestemming wonen. Om deze ontwikkelingen mogelijk te maken dient een gewijzigd bestemmingsplan opgesteld te worden. De voorgenomen werkzaamheden hebben mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en/of beschermde natuurgebieden. Het is bij ruimtelijke ontwikkeling van dit formaat wettelijk verplicht onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijke effecten daarop. Middels deze ecologische quickscan wordt de (potentiele) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van het plangebied voor deze soorten in kaart gebracht.

DBL Architecten verzorgde de bestemmingsplanwijziging en heeft Blom Ecologie verzocht het plangebied te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde flora en fauna en vervolgens deze te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden en vigerend beleid. In de voorliggende beoordeling zal indien relevant bij conclusies en aanbevelingen de consequenties ten aanzien van de Wet natuurbescherming (per 1 januari 2017 van kracht) cursief worden benoemd.

Onderzoeksdoel

Middels dit oriënterend onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Welke, krachtens de Flora- en faunawet, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig in het plangebied?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de werkzaamheden?
- Leiden de werkzaamheden, gelet op de verwachte negatieve effecten, tot overtreding van de Flora- en faunawet en/of vigerend beleid (o.a. bescherming van gebieden)?

Planlocatie

De bebouwing op de planlocatie aan de Westenengseweg 9a te Harskamp bestaat uit een bedrijfswoning, tuinhuis, een berging en twee varkensschuren. De te slopen varkensschuren bestaan uit geïsoleerde spouwmuren en golfplaten daken en verkeren in een zeer goede staat van onderhoud. De daken van de varkensschuren zijn volledig geïsoleerd en afgedicht met platen en purrschuim, de ventilatieopening in het dak is volledig afgesloten met een rooster. Het overgrote deel van het erf is verhard of bestaande uit siertuin. In bijlage 1 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de planlocatie en de directe omgeving hiervan.

De planlocatie wordt aan de noordoost-, zuidoost-, en zuidwestzijde begrensd door maïsakker en aan de noordwestzijde door de Westenengseweg. De planlocatie is gelegen in het buitengebied van de gemeente Ede. De directe omgeving wordt gekenmerkt door agrarische structuren met landwegen en boerderijen. Op ca. 800m ten zuiden van de planlocatie is de provinciale weg de N801 gelegen; op ca. 850m ten zuiden is de Grote Valkse Beek gelegen; op ca. 2,5km ten zuiden is de het natuurgebied de Veluwe gelegen.

Figuur 1 De rode stip weergeeft bij benadering de ligging van de planlocatie aan de Westenengseweg 9a te Harskamp (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

Functieverandering en effecten

De beoogde ingrepen zijn permanent van karakter. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- verwijderen groen: t.b.v. sloop worden mogelijk bomen, struiken en planten verwijderd
- slopen bebouwing: sloopwerkzaamheden, afvoer materiaal;
- revitalisatie terrein/erf; allerhande (straat)werkzaamheden.

Alle thans aanwezige (ecologische) functies van de planlocatie komen geheel te vervallen. Negatieve effecten die op kunnen treden voor beschermde soorten zijn: vernietiging en/of afname van geschikt leefgebied (permanent) en opzettelijke verstoring (tijdelijk).

Methode

Inventarisatie

De inventarisatie is een oriënterend onderzoek waarbij gedetailleerd een beoordeling wordt gegeven van de aanwezigheid van de specifieke potentie voor beschermde flora en fauna in het plangebied, de betekenis van het plangebied voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. De quickscan bestaat uit veldbezoek en raadpleging van externe bronnen.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige beschermde flora en fauna. Tijdens het veldbezoek wordt het plangebied nauwkeurig onderzocht waarbij ook gelet wordt op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 6 september 2016. De inventarisatie is uitgevoerd op de planlocatie. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 0/8 bewolkt, 16° Celsius en windkracht 0-1 (Bft.)

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een plangebied en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 wordt de huidige Flora- en faunawet samen met de Boswet en Natuurbeschermingswet vervangen door de Wet natuurbescherming (Wnb). Onder de Wet natuurbescherming vervallen de huidige tabellen 1, 2 en 3 waarin de beschermde soorten zijn opgenomen. Tevens zijn er circa 200 soorten niet langer beschermd en worden enkele bedreigde soorten toegevoegd. De soortenbescherming binnen de Wet natuurbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrictlijnsoorten en andere soorten.

Voor alle beschermde soorten geldt een ontheffingsplicht. Het bevoegd gezag (de provincie) kunnen voor de soorten die zijn opgenomen in het 'beschermingsregime andere soorten' vrijstellingbesluit nemen en hierin onderscheidt maken tussen meer en minder strikt beschermde soorten. Naar verwachting zullen de thans licht beschermde soorten in de Wet natuurbescherming worden opgenomen in het vrijstellingbesluit.

Beoordeling

Op basis van de bureaustudie en veldonderzoek wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de invloedssfeer daarvan is en welke effecten daarop te verwachten zijn. Omdat voor algemeen beschermde soorten per definitie vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen, is specifiek gelet op zwaarder en strikt beschermde soorten (Ff-wet; tabel 2 & 3).

Vaatplanten

Gedurende het veldbezoek zijn op de planlocatie geen beschermde vaatplanten aangetroffen (Ff-wet; tabel 2 & 3). Op de muren van de te slopen schuren is geen (beschermde) muurvegetatie aangetroffen. Op en rondom de planlocatie zijn onder andere: appelboom, maïs, zomereik, Robertskruid, gazon (raaigras) en algemene aangeplante siervegetatie waargenomen. Gelet op de staat van onderhoud van de tuin, de mate van verharding op het terrein, staat van de bebouwing en de voorgenomen werkzaamheden is het aannemelijk dat negatieve effecten ten aanzien van beschermde vaatplanten uitgesloten kunnen worden.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen en/of individuen aangetroffen van (beschermde) zoogdieren. Tevens zijn in de directe omgeving geen waarnemingen gedaan van marterachtigen, dassen en/of andere beschermde grondgebonden zoogdieren (waarneming.nl, 2001-2016). Steenmarters maken regelmatig gebruik van leegstaande schuren op rommelige en structuurrijke boerenerven. Er is echter geen enkele aanwijzing gevonden dat de steenmarter gebruik maakt of gebruik zou kunnen maken van de te slopen schuren. Gezien de staat en het gebruik van de locatie, de varkensschuren en de tuin is een essentiële functie voor grondgebonden zoogdieren uitgesloten. Algemene en licht beschermde soorten kunnen sporadisch het terrein betreden, echter zijn dergelijke soorten dermate opportunistisch dat in de directe omgeving voldoende geschikt leefgebied aanwezig is. Negatieve effecten op beschermde zoogdieren kunnen worden uitgesloten.

Vleermuizen

Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) huizen met kieren en spleten en/of andere structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). Gedurende het veldbezoek is gelet op geschikte invliegopeningen in de te slopen bebouwing. In de varkensschuren zijn geen geschikte openingen aangetroffen en zijn daarnaast aan de binnenzijde volledig geïsoleerd/afgedicht waardoor vleermuizen de bebouwing niet in kunnen kruipen. Tevens ontbreken elementen die essentieel zijn ten aanzien van het foerageer-/migreernetwerk (o.a. structuurrijke vegetatie, hagen, oppervlaktewater en bomenlanen). Derhalve kunnen significant negatieve effecten ten aanzien van vleermuizen worden uitgesloten.

Amfibieën en reptielen

Gedurende het veldbezoek zijn geen amfibieën en reptielen waargenomen. In de omgeving is het voorkomen van gewone pad, poelkikker, rugstreeppad, bruine kikker en ringslang bekend (soortenstandaard rugstreeppad, 2014; RAVON.nl, 2014; waarneming.nl, 2001-2016). Gelet op de habitatpreferentie van beschermde soorten heeft de locatie aannemelijk geen functie voor beschermde reptielen, tevens is er geen oppervlaktewater in de directe omgeving van de planlocatie en zijn effecten op hydrofiele soorten zoals poelkikker (kleine groene kikker) en Europese meerkikker (grote groene kikker) uitgesloten.

De rugstreeppad (Ff-wet tabel 3) is een typische pionierssoort. Het optimale habitat bestaat uit een dynamische zandig gebied met een natuurlijk of door de mens veroorzaakt pionierkarakter (Creemers & Van Delft, 2009). Verder wordt de soort in mindere mate in diverse landschapstypen aangetroffen. Het pioniersstadium van een landschap bepaalt in hoge mate de aanwezigheid van de soort en is dan ook een karakteristiek element in potentiële habitats. Als de soort in de directe omgeving van een locatie voorkomt waar een pionierssituatie gaat ontstaan is de kans groot dat de soort dit gebied bevolkt. Rugstreeppadden kunnen zich honderden meters per dag verplaatsen (Creemers & Van Delft, 2009).

De huidige situatie van de beoogde ontwikkellocatie en het terrein is zeer beperkt tot ongeschikt voor de soort. Gedurende de sloopwerkzaamheden kan echter het door de rugstreeppad geprefereerde habitat ontstaan. Derhalve kan niet worden uitgesloten dat de planlocatie gedurende de ruimtelijke ontwikkelingen bewoond zal worden door de rugstreeppad. Om dit te voorkomen dienen er maatregelen getroffen te worden.

Minder watergebonden soorten zoals gewone pad en bruine kikker maken aannemelijk gebruik van schaduwrijke en relatief vochtige plaatsen op de locatie. Voor dergelijke licht beschermde soorten geldt overigens dat een essentiële functie kan worden uitgesloten. Bovendien geldt voor deze soorten vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Mits er maatregelen getroffen worden ten aanzien van rugstreeppad kunnen significant negatieve effecten op zwaarder en strikt beschermde amfibieën en reptielen uitgesloten worden.

Vissen

Er zijn geen ruimtelijke ontwikkelingen voorgenomen aan oppervlaktewater. Effecten op beschermde vissoorten zijn uitgesloten.

Insecten, libellen en ongewervelde

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of overige ongewervelde aangetroffen. Op de locatie zijn geen typische elementen als waardplanten en vennetjes aangetroffen die duiden op de mogelijke aanwezigheid van kwetsbare en zeldzame ongewervelde. Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater zijn effecten op watergebonden insecten, libellen en overige ongewervelde uitgesloten. Op basis van landelijke verspreiding, habitatpreferentie alsmede het ontbreken van specifieke kenmerken en waardplanten kunnen een essentiële functie voor en het voorkomen van beschermde ongewervelde en effecten hierop uitgesloten worden.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn een aantal vogelsoorten waargenomen, o.a.: witte kwikstaart, houtduif, sperwer, gaai, huismus, winterkoninkje en Turkse tortel. De waarnemingen betreffen zowel foeragerende als rustende en overvliegende vogels. In de directe omgeving van de planlocatie is het voorkomen bekend van steenuil. Er zijn geen nesten en/of sporen van beschermde soorten aangetroffen.

De steenuil komt voor op boerenerven in kleinschalige agrarische gebieden. Ze hechten veel waarde aan hun verblijfplaats en bevinden zich jaarrond binnen een straal van 100 á 300 meter rondom hun nestlocatie. Om deze reden is het van belang dat de directe omgeving van de nestlocatie hen constant in hun behoeften kan voorzien. Voedselaanbod, veiligheid en broedgelegenheid zijn de belangrijkste factoren die bepalen of een erf al dan niet geschikt is voor de steenuilen. Indien één van deze factoren niet voldoet dan zullen steenuilen de locatie niet bevolken. Potentiële nestlocaties in de te slopen bebouwing zijn niet toegankelijk door het isolatiewerk en roosters van de daken. Gezien de omgeving bestaande uit voornamelijk maïsackers is de voedselvoorziening en foerageermogelijkheden voor steenuilen erg beperkt. Tevens zijn geen nestkasten, braakballen en/of uitwerpselen aangetroffen. Derhalve is het, ondanks voldoende veiligheid, aannemelijk dat steenuilen niet op de planlocatie voorkomen.

Er zijn geen openingen aangetroffen die potentieel geschikt zijn voor nestlocaties van huismus en/of gierzwaluw. Echter is het mogelijk dat huismus en/of gierzwaluw broed in de woning en bebouwing op het aangrenzende erf.

Gezien het aanbod aan potentiële nestlocaties voor algemene soorten in de omliggende bebouwing en vegetatie dienen, om effecten op broedvogels te voorkomen, de werkzaamheden buiten het broedseizoen (medio maart tot medio juli) te worden uitgevoerd. Indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart dient voorafgaand aan de werkzaamheden een nestcontrole te worden uitgevoerd door een ter zake deskundig persoon. De beoogde ingrepen leiden in het broedseizoen mogelijk tot overtreding van de Flora- en faunawet. Mits bovenstaande maatregel in acht wordt genomen zijn negatieve effecten op (broed)vogels uitgesloten.

Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied en/of locatie betreffende: Natura 2000, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Landschap, Nationaal Park of Natuurnetwerk Nederland. Binnen een straal van 3 kilometer zijn het Natura 2000 gebied 'Veluwe', het Nationaal Landschap "Veluwe" en diverse NNN (Natuurnetwerk Nederland) structuren gelegen (figuur 2).

Figuur 2 De rode stip weergeeft de ligging van de planlocatie bij benadering. De locatie maakt geen onderdeel uit van een beschermd gebied. In de directe nabijheid zijn het Natura 2000 gebied 'Veluwe', het Nationaal Landschap 'Veluwe' en diverse NNN structuren (Gelders natuurnetwerk) gesitueerd (bron: synbiosys.alterra.nl; www.gelderland.nl/omgevingsvisie).

Conclusies

- In het plangebied of de directe omgeving daarvan komen geen beschermde diersoorten van de Flora- en faunawet voor. Het plangebied heeft aannemelijk geen essentiële betekenis voor zwaarder en strikt beschermde soorten (tabel 2 & 3). Rugstreeppadden kunnen de planlocatie in gebruik nemen gedurende de werkzaamheden. Vleermuizen worden niet op de planlocatie verwacht. Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen. Nesten van algemene broedvogels worden rondom de te slopen bebouwing en in de vegetatie verwacht.

Voor de thans licht beschermde soorten (Ff-wet, tab. 1) geldt vrijstelling ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen. Onder de Wet natuurbescherming geldt dat het aantasten van het leefgebied van deze soorten ontheffingsplichtig is. Voor deze 'overige soorten' geldt dat op provinciaal niveau mag worden bepaald in welke mate een soort beschermd moet worden. Naar verwachting worden voor deze algemene soorten nieuwe vrijstellingsbesluiten opgesteld.

- Mits maatregelen getroffen worden leiden de ruimtelijke ingrepen leiden mogelijk tot een tijdelijke verstoring van algemene voorkomende en licht beschermde soorten. Overige beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en conform de Flora- en faunawet worden niet verwacht.
- De werkzaamheden leiden aannemelijk niet tot overtreding van de Flora- en faunawet. Er hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet (art. 75) aangevraagd te worden.
- De planlocatie is geen onderdeel van een Natura 2000-gebied, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Landschap, Nationaal Park of Ecologische Hoofdstructuur. Effecten als gevolg van externe werking zijn uitgesloten.

Aanbevelingen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (Zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) gefaseerd verwijderen. Dit om bodembewonende dieren de kans te geven in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- Het terrein wordt ontoegankelijk gemaakt voor rugstreeppadden gedurende de bouwwerkzaamheden. Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van schermen van stevig plastic of worteldoek van 50 centimeter hoog en minimaal 10 centimeter ingegraven in de grond. De voorzieningen die getroffen zijn om het gebied ontoegankelijk te maken moeten zodanig geplaatst en beheerd worden dat ze hun functie te allen tijde kunnen vervullen. Een ander voorbeeld is te voorkomen dat geschikt voorplantingspoelen en verblijfplaatsen ontstaan. Om dit te voorkomen dient het terrein regelmatig geëgaliseerd te worden en eventuele puinhopen en/of groenafval direct verwijderd te worden.
- Ten aanzien van broedvogels dienen de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode te worden uitgevoerd c.q. opgestart. Het broedseizoen betreft indicatief de periode 15 maart t/m 15 juli. Indien de werkzaamheden om moverende redenen in het broedseizoen plaatsvinden dient, alvorens deze uitgevoerd worden, door een ter zake deskundige te worden vastgesteld of er broedende vogels of nesten aanwezig zijn. De deskundige geeft aan welke maatregelen eventueel van toepassing zijn.

Literatuur

- Bang, P. & P. Dahlström, 2005. Tierspuren. Fährten, Fraßspuren, Losungen, Gewölle und andere. BLV Buchverlag GmbH & Co. KG, München
- Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (ravon)(redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden
- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- RVO, 2014. Soortenstandaard Rugstreeppad *Bufo calamita*. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Versie 2.0. December 2014.
- RVO, 2014. Soortenstandaard Steenuil *Athene noctua*. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Versie 2.0. December 2014.

Websites

www.gelderland.nl/omgevingsvisie
www.ravon.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.waarneming.nl
www.zoogdierenvereniging.nl

We hopen u met deze rapportage voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er desondanks vragen zijn kunt u vrijblijvend contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

Blom Ecologie,
ing. T.J.P. den Otter

Bijlage 1 Fotografische impressie

© BLOM ECOLOGIE
KERKSTRAAT 4 - 4181 AB WAARDENBURG

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Blom Ecologie is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie.

Bijlage 1 Fotografische impressie

Figuur 1 De planlocatie is gelegen in het buitengebied van de gemeente Ede, aan de Westenengseweg 9a.

Figuur 2 De planlocatie bestaat voornamelijk uit goed onderhouden tuin en verharding, met een woning en varkensschuren.

Figuur 3 De initiatiefnemer is voornemens de twee varkensschuren te slopen zonder er nieuwe bebouwing voor terug te zetten.

Figuur 4 De te slopen schuren zijn in gebruik geweest als varkensstal.